

**Euroopan unionin
neuvosto**

**Bryssel, 13. heinäkuuta 2020
(OR. en)**

9283/20

**COSCE 7
COPS 239
CFSP/PESC 606**

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Päivämäärä: 13. heinäkuuta 2020

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Ed. asiak. nro: ST 9177/20

Asia: Neuvoston päätelmät: EU:n painopisteet Euroopan neuvoston kanssa vuosina 2020–2022 tehtävälle yhteistyölle

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston (ulkoasiat) 13. heinäkuuta 2020 hyväksymät neuvoston päätelmät "EU:n painopisteet Euroopan neuvoston kanssa vuosina 2020–2022 tehtävälle yhteistyölle".

**Neuvoston päätelmät: EU:n painopisteet Euroopan neuvoston kanssa vuosina 2020–2022
tehtävälle yhteistyölle****Edistetään arvoja ja sääntöpohjaista yleiseurooppalaista yhteistyötä ja tuetaan vahvistettua Euroopan neuvostoa**

1. Ihmisoikeuksiin, demokratiaan ja oikeusvaltioon liittyvien laaja-alaisten haasteiden keskellä Eurooppaan kohdistuu suuria odotuksia siitä, että se säilyttäisi johtoasemansa näiden yleismaailmallisten arvojen edistämiseksi. Tästä syystä EU aikoo vahvistaa yhteistyötään Euroopan neuvoston kanssa, jolla on näissä kysymyksissä keskeinen rooli yli 70-vuotisen kokemuksensa perusteella. EU:n ja Euroopan neuvoston uuden johdon toimikaudet sekä ministerikomiteoiden puheenjohtajuudet, jotka ovat tulevalla kaudella EU:n jäsenvaltioiden vastuulla, ajoittuvat tilanteeseen, jossa oikeusvaltioperiaatteelle annetaan uutta painoa niin EU:n sisällä kuin sen ulkopuolella. Ne osuvat myös ihmisoikeuksien, oikeusvaltion ja demokratian kokonaiskuvan kannalta ristiriitaiseen ajanjaksoon: vaikka ajan mittaan on saavutettu suurta edistystä, samalla kaikkien ihmisoikeuksien yleismaailmallisuutta, jakamattomuutta ja keskinäistä riippuvuutta on alettu kyseenalaistaa ja demokratian osalta on havaittavissa taantumista. Kun katse suunnataan viiden vuoden päähän, tänä aikana esiin nousevia kansalaisillemme tärkeitä kysymyksiä ovat esimerkiksi digitalisaatio ja tekoäly.
2. EU jatkaa työskentelyä Euroopan neuvoston kanssa ja tukee sitä edelleen pyrkiessään edistämään tehokasta monenvälisyyttä ja ylläpitämään sääntöihin perustuvaa kansainvälistä järjestystä erityisesti, kun kyse on covid-19:n vaikutuksista muun muassa sosioekonomiseen tilanteeseen, ihmisoikeuksiin, demokratiaan ja oikeusvaltioon. Tämä edellyttää ihmisoikeuksiin perustuvia vastatoimia, joilla voidaan saavuttaa parempia tuloksia pandemian nujertamisessa, varmistaa syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus sekä säilyttää ihmisarvo.

3. EU pitää arvossa Euroopan neuvoston jäsenkunnan laajuutta ja jakaa sen pyrkimyksen turvata ihmisoikeuksien ja perusvapauksien yleinen ja tehokas tunnustaminen. Euroopan neuvosto on myös tärkeä vuoropuhelu- ja yhteistyöfoorumi demokratian ja oikeusvaltion edistämiseksi. Ottaen huomioon, että eräät Euroopan neuvoston jäsenet ovat viime vuosina syyllistyneet kansainvälisen oikeuden vakaviin rikkomisiin, meidän on säilytettävä kyseisen järjestön yleiseurooppalainen luonne ja laajennettava sitä, varmistettava, että Euroopan neuvoston jäsenet noudattavat kansainvälisiä velvoitteitaan, suojeltava järjestön arvoja, periaatteita ja normeja sekä varmistettava, että se toimii tehokkaasti. EU pitää tärkeänä, että Euroopan neuvosto voi käsitellä kaikkia kansainvälisen oikeuden vakavia rikkomisia, joihin sen jäsenet ovat syyllistyneet, ennen kaikkea äskettäin perustetun yhteismenettelymekanismin avulla, ylläpitäen samalla arvojaan ja varmistaen, että kaikki Euroopan neuvoston jäsenet täyttävät perussäännön mukaiset velvollisuutensa.

4. Euroopan neuvostolla on ihmisoikeuksien, oikeusvaltion ja demokratian osalta normien laatimiseen liittyvä tehtävä. Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehty yleissopimus (Euroopan ihmisoikeussopimus) on ennennäkemätön historiallinen saavutus. Se on Euroopan neuvoston kaikkien 47 jäsenvaltion ratifioima, ja siinä vahvistetaan ihmisoikeuksia, demokratiaa ja oikeusvaltiota koskevat yhteiset säännöt ja normit maanosan 830 miljoonalle ihmiselle. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin valvoo sen täytäntöönpanoa. Euroopan neuvoston vaikutus ulottuu myös maanosamme ulkopuolelle, sillä monet sen yleissopimukset ovat maailmanlaajuisesti avoinna allekirjoitettaviksi ja monet sen mekanismeista ulottuvat ympäri maailmaa. Jatkossa EU:n tulevaisuus muovautuu – enemmän kuin koskaan aikaisemmin – sen naapureiden kanssa ja nivoutuu niiden tulevaisuuteen. Siitä syystä EU jatkaa yhdessä Euroopan neuvoston kanssa aktiivista toimintaa ehdokasmaiden ja mahdollisten ehdokasmaiden kanssa sekä kaikilla naapurialueillaan.

5. EU:n ja Euroopan neuvoston välinen jäsenelty yhteistyö¹, joka perustuu niiden erilaisiin mutta toisiaan täydentäviin rooleihin, on vuosien mittaan muuttunut strategisemmaksi ja kehittynyt menestystarinaksi. EU:n ja Euroopan neuvoston elinten välisiä säännöllisiä korkean tason vuoropuhelua jatketaan. EU ja sen jäsenvaltiot ovat Euroopan neuvoston suurin rahoittaja. EU tukee jatkossakin Euroopan neuvoston työtä rahoittamalla sen ylimääräistä talousarviota ja tukemalla oikeudellisen alan yhteistyötä, edistämällä poliittista vuoropuhelua ja rahoittamalla yhteisiä ohjelmia muun muassa ehdokasmaissa ja mahdollisissa ehdokasmaissa sekä itäisen kumppanuuden alueella ja Euroopan naapuruuspolitiikan (ENP) piiriin kuuluvissa eteläisissä kumppanimaissa sekä Venäjällä ja Keski-Aasiassa. Euroopan neuvoston toimistoilla ja ohjelmatoimistoilla on tärkeä rooli EU:n ja Euroopan neuvoston näissä maissa ja näillä alueilla tekemässä yhteistyössä. EU ja Euroopan investointipankki tutkivat lisäksi keinoja tehostaa Euroopan neuvoston kehityspankin kanssa tehtävää virallistettua yhteistyötä. EU tekee Euroopan neuvoston kanssa yhteistyötä myös kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi.
6. Tuloksellisuus, merkityksellisyys, avoimuus ja näkyvyys on ensiarvoisen tärkeää Euroopan neuvostolle. EU aikoo vastaisuudessa olla etulinjassa tukemassa uudistettua ja vahvistettua Euroopan neuvostoa, kun se mukautuu uusiin haasteisiin ja muuttaa rakenteitaan rahoituksen kestävyuden varmistamiseksi ja tehokkuuden painottamiseksi myös jatkossa. EU edistää Euroopan neuvoston tavoitteiden ja toimien parempaa näkyvyyttä ja niitä koskevaa viestintää.
7. Euroopan neuvoston toiminnan perustana olevan kolmen pilarin mukaisesti EU keskittyy vuosina 2020–2022 seuraaviin yhteisiin toimiin:

¹ Yhteisymmärrysmuistion (2007) ja yhteistyötä varten tehdyn aiesopimuksen (2014) perusteella.

I IHMISOIKEUDET

8. EU tukee edelleen Euroopan neuvostoa, sen yhteydessä toimivaa Euroopan ihmisoikeustuomioistuinta ja Euroopan neuvoston yleissopimusjärjestelmää ensisijaisena ihmisoikeuksia ylläpitävänä kehyksenä Euroopassa. Nämä puolestaan lisäävät EU:n sisä- ja ulkopoliittikan välistä johdonmukaisuutta. **EU toimii Euroopan neuvoston kumppanina toteuttaessaan ihmisoikeusprioriteettejaan ulkoisissa toimissaan, sen mukaisesti kuin ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevassa EU:n uudistetussa toimintasuunnitelmassa (2020–2024) ohjeistetaan, kun se on hyväksytty.**
9. **EU on uudistanut sitoumuksensa liittyä Euroopan ihmisoikeussopimukseen.** Tämä ei ole vain perussopimusten mukainen velvoite EU:lle, vaan kyse on myös perusarvojemme kunnioittamisesta ja johdonmukaisen oikeudellisen kehyksen luomisesta ihmisoikeuksien suojelulle kaikkialla Euroopassa. Euroopan ihmisoikeussopimuksella, sellaisena kuin Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on sitä tulkinnut, on jo nyt perustavanlaatuinen rooli EU:n oikeudessa. Tämä vahvistetaan perusoikeuskirjassa ja EU:n tuomioistuimen oikeuskäytännössä. Liittymisen myötä yksityishenkilöt voivat valittaa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen EU:n toimielinten toteuttamista toimista, mikä parantaa ihmisoikeuksien suojelun johdonmukaisuutta Euroopassa, myös kun on kyse EU:n oikeutta soveltavia EU:n jäsenvaltioita vastaan tehdyistä valituksista. Tarkistetun liittymissopimuksen on oltava kaikilta osin EU:n oikeuden mukainen, sellaisena kuin Euroopan unionin tuomioistuin on sitä tulkinnut. Euroopan ihmisoikeussopimuksen 70. vuosipäivä, jota on määrää juhlistaa Ateenan ministerikokouksessa 4. marraskuuta 2020, tarjoaa tilaisuuden tehostaa EU:n pyrkimyksiä liittyä ihmisoikeussopimukseen.

10. **EU aikoo käsitellä uusien ja kehitteillä olevien digitaalitekniologioiden vaikutuksia ihmisoikeuksien edistämiseen ja suojeluun.** Euroopan on hyödynnettävä digitaalijalan tarjoamat mahdollisuudet ja edistettävä samalla eettistä toimintatapaa ja suojeltava ihmisoikeuksia varmistaen, että lainvalvonnassa voidaan hyödyntää uutta teknologiaa asianmukaisesti ja noudattaen ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden mukaisia velvoitteita. Tässä yhteydessä on kiinnitettävä erityistä huomiota sellaisiin kysymyksiin kuin sanan-, mielipiteen- ja tiedonvälityksen vapaus verkossa, verkossa toimivien välittäjien sääntely ja sisällön moderointi, verkossa radikalisoituminen, verkkoterrorismi ja verkossa esiintyvä vihapuhe, ajatuksen-, omantunnon- ja uskonnonvapaus, yksityisyys ja tietosuojat, tekoäly ja laajamittaisen valvonnan mahdollistavat teknologiat sekä biometristen tietojen keruu ja käyttö esimerkiksi ottamalla käyttöön kasvojentunnistus julkisilla paikoilla. EU tekee Euroopan neuvoston kanssa tiivistä yhteistyötä tekoälyä koskevan Euroopan komission valkoisen kirjan pohjalta ja digitaalisia palveluja koskevan säädöksen käsittelyn puitteissa määritelläkseen tekoälyyn ja digitaalitekniologiaan liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia, mukaan lukien niiden vaikutus ihmisoikeuksiin, oikeusvaltioon ja demokratiaan, ja arvioidakseen, ovatko lisätoimenpiteet tarpeen sen varmistamiseksi, että niiden kehittämisessä, suunnittelussa ja soveltamisessa noudatetaan ihmisoikeuksia. EU ja Euroopan neuvosto jatkavat myös yhteistyötään digitaalista kansalaisuutta koskevan koulutuksen osalta.
11. **EU toimii yhteistyössä Euroopan neuvoston kanssa vahvojen tietosuojanormien edistämiseksi maailmanlaajuisesti.** Se nojautuu tässä yhteistyössään yleissopimukseen yksilöiden suojelusta henkilötietojen tietojenkäsittelyssä. Erityisesti EU tekee yhteistyötä Euroopan neuvoston kanssa edistääkseen maailmanlaajuisia periaatteita ja normeja suojatoimille, jotka koskevat viranomaisten pääsyä henkilötietoihin lainvalvonta- ja turvallisuustarkoituksissa.

12. EU aikoo tehdä Euroopan neuvoston kanssa yhteistyötä sukupuolten tasa-arvon ja naisten oikeuksien edistämiseksi ja naisten vaikutusmahdollisuuksien ja osallistamisen lisäämisessä sekä EU:n sisällä että sen ulkosuhteissa. EU aikoo tehdä Euroopan neuvoston kanssa yhteistyötä myös naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan alalla. Euroopan neuvosto on yksi keskeisistä toimijoista asetettaessa normeja näillä aloilla. Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (Istanbulin yleissopimus) on ratifioitu 21:ssä EU:n jäsenvaltiossa, joissa sitä ollaan panemassa täytäntöön.
13. EU toimii yhteistyössä Euroopan neuvoston kanssa kysymyksissä, jotka liittyvät **sanan- ja mielipiteenvapauden sekä tiedonvälityksen vapauden edistämiseen verkossa ja verkon ulkopuolella sekä luotettavan tiedon ja vapaiden ja riippumattomien tiedotusvälineiden saatavuuteen, disinformaation torjuntaan sekä tiedotusvälineiden vapauden ja toimittajien turvallisuuden suojeluun**. Tältä osin Euroopan neuvoston foorumi journalismin suojelun ja toimittajien turvallisuuden edistämiseksi on tärkeä areena, jolla voidaan edistää keskustelua näihin kysymyksiin liittyvistä nykyisistä haasteista ja tuoda esiin rajoittavaan lainsäädäntöön ja toimittajia vastaan tehtyihin hyökkäyksiin liittyviä tapauksia.
14. Kansalaisyhteiskunnalla on tärkeä rooli Euroopan neuvoston perusarvojen edistämiseksi. EU tekee Euroopan neuvoston kanssa yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien lujittamiseksi sekä niiden suojelemiseksi ja edistämiseksi Euroopassa, pyrkien erityisesti **luomaan kansalaisyhteiskunnan järjestöille ja ihmisoikeuksien puolustajille suotuisan toimintaympäristön** sekä puuttumaan demokratiasta annetuissa neuvoston päätelmissä esiteltyihin haasteisiin, jotka liittyvät kansalaisyhteiskunnan demokraattisen toimintatilan kaventumiseen². EU seuraa tarkoin ihmisoikeuksien puolustajien suojelemista käsittelevän Euroopan neuvoston foorumin perustamista.
15. **Ympäristöön** liittyvissä asioissa Euroopan neuvosto auttaa asianmukaisen oikeudellisen kehyksen laatimisessa Euroopassa. Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa toteuttaessaan Euroopan komissio seuraa Euroopan neuvostossa käytäviä keskusteluja, jotka koskevat ihmisoikeuksien ja ympäristön välistä yhteyttä, mukaan lukien toimet ympäristöriskosten torjumiseksi. EU tukee Euroopan neuvoston oikea-aikaisia ponnisteluja tämän aiheen asianmukaiseksi käsittelemiseksi.

² <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12836-2019-INIT/fi/pdf>, annettu 14. lokakuuta 2019.

16. Työllisyys- ja sosiaaliasioissa Euroopan neuvoston **Euroopan sosiaalinen peruskirja** ja uudistettu Euroopan sosiaalinen peruskirja muodostavat tärkeän perustan **Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin** panemiseksi täytäntöön. Euroopan komissio valmistelee toimintasuunnitelmaa Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin panemiseksi täytäntöön ja jatkaa sen käyttöönottoa Länsi-Balkanilla talouden uudistusohjelmien yhteydessä. Euroopan sosiaalisessa peruskirjassa painotetaan erityisesti muiden muassa ikääntyneiden, lasten, vammaisten henkilöiden ja siirtotyöläisten suojelua, ja EU työskentelee näiden kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti yhdessä Euroopan neuvoston kanssa sosiaalisten ja taloudellisten perusoikeuksien takaamiseksi erityisesti covid-19-pandemian kaltaisissa maailmanlaajuisissa kriiseissä.
17. Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojeleminen ja vaaliminen on edelleen **EU:n turvapaikka- ja muuttoliikepolitiikkojen** ytimessä. EU on sitoutunut vahvistamaan asiaankuuluvien sidosryhmien valmiuksia tämän toimintatavan täytäntöön panemiseksi. EU pyrkii luomaan inhimillisen, kestäkykyisemmän ja tehokkaamman maahanmuutto- ja turvapaikkajärjestelmän ja on sitoutunut Euroopan neuvoston toimeksiantoon kerätä tietoja ja tarjota neuvoja ja apua Euroopan neuvoston jäsenvaltioille muuttajien, turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten ihmisoikeuksien suojelua Euroopassa koskevien normiensa pohjalta, kiinnittäen erityistä huomiota haavoittuviin ryhmiin, kuten vailla huoltajaa oleviin alaikäisiin, riskinalaisiin naisiin, lapsiin, vammaisiin henkilöihin sekä syrjintää tai väkivaltaa kohtaaviin henkilöihin. Euroopan neuvoston työllä on saatu aikaan edistymistä muuttoliikkeen alalla, erityisesti ihmiskaupan vähentämisessä.
18. Sen mukaisesti kuin aiheesta "**vankeuden vaihtoehdot**: ilman vapaudenmenetystä toteutettavat seuraamukset ja toimenpiteet rikosoikeuden alalla" joulukuussa 2019 hyväksytyissä neuvoston päätelmissä esitetään, EU ja Euroopan neuvosto tekevät tiivistä yhteistyötä synergioiden löytämiseksi toimintatapojensa välillä.

19. EU tekee Euroopan neuvoston kanssa läheistä yhteistyötä vahvistaakseen ihmisoikeuksien suojelua ja edistämistä lisähuomiota tarvitsevilla aloilla, joita ovat esimerkiksi syrjinnän torjunta (muun muassa tiedottamalla Euroopan neuvoston alaisen Euroopan rasismin ja suvaitsemattomuuden vastaisen komission (ECRI) toiminnasta ja sen suositusten täytäntöönpanosta), mukaan lukien hlbt+-henkilöihin, seksuaaliseen suuntautuneisuuteen ja sukupuoli-identiteettiin liittyvän syrjinnän torjunta sekä uskonnon- ja vakaumuksenvapaus ja lasten suojeleminen seksuaalista riistoa ja seksuaalista hyväksikäyttöä vastaan (tavoitteena **EU:n liittyminen "Lanzaroten sopimukseen"**). Erityistä huomiota on kiinnitettävä yhteisiin toimiin, joilla on tarkoitus torjua vihapuheen ja viharikosten leviämistä Euroopassa. EU on sitoutunut Euroopan neuvoston työhön, jolla pyritään vahvistamaan vähemmistöihin, kansalliset vähemmistöt mukaan luettuina, kuuluvien henkilöiden oikeuksien kunnioittamista (erityisesti heidän sosioekonomista integraatiotaan, myös romaniyhteisöjen osalta) Euroopan neuvoston sovellettavien normien ja standardien sekä Venetsian komission suositusten mukaisesti. Kuolemanrangaistuksen poistamista koskevan EU:n ja Euroopan neuvoston välisen yhteisymmärryksen mukaisesti ne pitävät voimassa yhteisen sitoutumisensa kuolemanrangaistuksen poistamiseen koko maailmasta. EU tehostaa edelleen Euroopan neuvoston kanssa tekemäänsä yhteistyötä ihmiskaupan torjunnassa ja ihmisarvon suojelussa. Ihmiskaupan ja erityisesti naisten ja tyttöjen kaupan torjunta edellyttää monien asiaankuuluvien toimijoiden yhteisiä toimia sekä koordinoitua ja johdonmukaista toimintatapaa kaikilla asiaankuuluvilla politiikanaloilla, joita ovat esimerkiksi muuttoliikkeen turvallisuus, oikeus, tasa-arvo, työllisyys sekä EU:n sisäisten ja ulkoisten suhteiden kehittäminen.
20. EU tukee jatkossakin perusoikeusvirastonsa (FRA) ja Euroopan neuvoston välistä yhteistyötä niiden toimeksiantojen mukaisesti.

II DEMOKRATIA

21. EU pyrkii **edistämään, suojelemaan ja vahvistamaan demokratiaamme**.
22. Demokratiasta annetuissa neuvoston päätelmissä korostetaan, että nykymaailmassa demokratiaa koetellaan ja se kyseenalaistetaan. Vaikka demokratia on monissa maissa vahvalla perustalla, toisissa maissa autoritaariset pyrkimykset ovat voimistumassa. **Demokratiaan kohdistuvat haasteet** ovat moninaisia, ja niihin on vastattava kokonaisvaltaisesti, muun muassa tukemalla ja edistämällä vapaata ja riippumatonta kansalaisyhteiskuntaa, ihmisoikeuksien puolustajia ja riippumatonta mediaa, demokraattisten prosessien avoimuutta, digilukutaitoa, osallistavuutta ja kansalaiskasvatusta, koska nämä keinot ovat välttämättömiä, jotta keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä voidaan edistää demokratioiden kestävyyttä ja torjua manipulointia, disinformaatiokampanjat mukaan lukien.
23. EU on tyytyväinen tärkeään työhön, jota Euroopan neuvosto on tehnyt demokraattisessa kulttuurissa tarvittavien taitojen viitekehysessään. Se auttaa antamaan nuorille tarvittavat taidot ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltion edistämiseksi **koulutusjärjestelmien** puitteissa, niin virallisen kuin epävirallisenkin koulutuksen yhteydessä, ja sillä myös täydennetään EU:n demokratiatukityötä. EU jatkaa Euroopan neuvoston kanssa tekemäänsä yhteistyötä tukeakseen muita välineitä ja aloitteita demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen edistämiseksi, muun muassa historianopetusta Euroopassa käsittelevän seurantakeskuksen perustamiseen tähtäävän Euroopan neuvoston osittaisen sopimuksen puitteissa. Kielet, kielitietoisuus ja monikielitaito ovat keskeisessä asemassa kulttuurien paremman ymmärtämisen kannalta. Niiden avulla voidaan kehittää demokraattista kansalaisuutta kielellisesti ja kulttuurisesti monimuotoisessa Euroopassa. EU:n neuvoston suositus (2019) kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta kielten opetukseen ja oppimiseen tarjoaa puitteet laadukasta kieltenoppimista koskevan yhteistyön vahvistamiseksi Euroopan neuvoston ja sen Eurooppalaisen nykykielten keskuksen kanssa.

24. EU hyötyy suuresti **demokratiaa oikeusteitse -komission (Venetsian komissio) asiantuntemuksesta**, eikä vähiten ulkoisessa toiminnassaan, jossa EU nojautuu Venetsian komission osaamiseen perustuslaillisten normien ja vaalilainsäädännön parantamiseksi. Venetsian komissio auttaa myös oikeudellisissa, hallintoa koskevissa ja muissa uudistusprosesseissa, erityisesti ehdokasmaissa ja mahdollisissa ehdokasmaissa sekä Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvissa maissa. EU pyrkii tehostamaan Venetsian komission ja sen sihteeristön kanssa tehtävää yhteistyötä esimerkiksi EU:n vaalitarkkailuvaltuuskuntien suosituksiin perustuvien vaaliuudistusten edistämiseksi Latinalaisen Amerikan ja Pohjois-Afrikan kaltaisilla alueilla.
25. EU pyrkii edistämään Venetsian komission sihteeristön kanssa käytävää säännöllistä keskustelua vaalilainsäädännön normeista ja tutkimaan yhdessä, miten Venetsian komission oikeudelliset lausunnot ja EU:n vaalitarkkailuvaltuuskuntien suositukset voivat vahvistaa toisiaan.
26. Sosiaalinen media ja vaalitekniikat luovat uusia mahdollisuuksia sekä haasteita vaaliprosesseille ja demokratialle. EU edistää Euroopan neuvoston vaaliprosesseihin ja demokratiaan liittyvien normien ja suositusten noudattamista. EU kannustaa Euroopan neuvoston kanssa käytävään säännölliseen keskusteluun, jotta yhteistyötä voidaan tehostaa näitä kysymyksiä koskevien normien kehittämisessä ja edistämässä, mukaan lukien vaaliprosessien koskemattomuuden suojeleminen.
27. EU vahvistaa Euroopan neuvoston kanssa vuoropuhelua ja yhteistyötä, jotka koskevat vaihtoehtoja kansalaisjärjestöjen ja kansallisten ihmisoikeusinstituutioiden roolin ja niiden mielekkään Euroopan neuvoston toimintaan osallistumisen vahvistamiseksi Euroopan neuvoston ministerikomitean 129. istunnossa (Helsinki, 14.–15. toukokuuta 2019) tehdyn päätöksen mukaisesti.
28. EU tehostaa vuoropuhelua ja yhteistyötä Euroopan neuvoston kanssa lisätäkseen naisten ja nuorten osallistumista julkiseen ja poliittiseen elämään sekä naisten ja nuorten ja heidän intressiensä edustusta julkisessa ja poliittisessa elämässä.

29. Kestävän kehityksen **kulttuuriulottuvuudesta** vuonna 2019 annettua neuvoston päätöslauselmaa³ käytetään keskeisenä kehyksenä kulttuuria ja kulttuuriperintöä koskevan yhteistyön syventämiseksi. Kulttuuriperinnön yhteiskunnallisesta merkityksestä tehty Euroopan neuvoston puiteyleissopimus (Faron puiteyleissopimus), Euroopan kulttuuriperintöpäivät ja Euroopan neuvoston laajennettu osittainen sopimus kulttuurireiteistä ovat esimerkkejä EU:n ja Euroopan neuvoston välisistä yhteistoiminnan väylistä. EU edistää jatkossakin kulttuuriomaisuuteen kohdistuvia rikoksia koskevaa Euroopan neuvoston yleissopimusta 221 (Nikosian yleissopimus) ja Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden liittymistä siihen.

III OIKEUSVALTIO

30. EU on vahvistanut sitoutumistaan oikeusvaltioperiaatteen ylläpitämiseen.

Oikeusvaltioperiaate on edellytys demokratialle sekä ihmisoikeuksien kunnioittamiselle ja täysimääräiselle toteutumiselle. EU:n tasolla on ensiarvoisen tärkeää varmistaa unionin kansalaisten vauraus sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan avulla. Oikeusvaltioon kohdistuvat uhat kyseenalaistavat ihmisoikeudet ja Euroopan unionin toiminnan oikeudellisen, poliittisen ja taloudellisen perustan. Komissio esitteli tiedonannossaan "Oikeusvaltioperiaatteen lujittaminen unionissa – toimintasuunnitelma"⁴ toimintatavan, joka perustuu kolmeen pilariin: edistetään oikeusvaltiokulttuuria, ehkäistään oikeusvaltioperiaatteeseen liittyvien ongelmien syntymistä ja varmistetaan tehokas reagointi ongelmien ilmetessä. Ennaltaehkäisevien näkökohtien vahvistamiseksi komissio on ilmoittanut ottavansa käyttöön koko EU:n laajuisen kattavan eurooppalaisen oikeusvaltiomekanismin ja objektiivisen vuotuisen raportoinnin. Kaikissa EU:n jäsenvaltioissa on määrä noudattaa samanlaista seurantamallia. Eurooppalaisen oikeusvaltiomekanismin puitteissa suoritettussa seurannassa otetaan huomioon olemassa olevat välineet ja Euroopan neuvoston tämän alan asiantuntemus.

³ [ST 13336/19.](#)

⁴ COM (2019) 343 final.

31. **Näissä puitteissa komissio pyrkii tehostettuun yhteistyöhön Euroopan neuvoston kanssa, mukaan lukien Venetsian komissio, lahjonnan vastainen valtioiden ryhmä (GRECO) ja oikeuslaitoksen toimivuutta tarkasteleva Euroopan neuvoston pysyvä komitea (CEPEJ).** Euroopan neuvosto on komission pyynnöstä nimittänyt yhteyshenkilön oikeusvaltiota käsittelevien yhteyspisteiden verkostoon, ja komission on tehtävä tiivistä yhteistyötä Euroopan neuvoston kanssa varmistaakseen, että oikeusvaltiota koskeva työ vahvistaa molempia osapuolia ja että siinä vältetään tarpeettomat päällekkäisyydet. Vuotuisen raportin valmistelemiseksi Euroopan komissio käy myös vuoropuhelua asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa, joita ovat esimerkiksi eurooppalaisten tuomareiden konsultatiivinen neuvosto ja eurooppalaisten syyttäjien konsultatiivinen neuvosto. Venetsian komission laatima luettelo oikeusvaltion arviointiperusteista voi auttaa tunnistamaan erityisiä riskejä ja heikkouksia.
32. EU:n osallistuminen **GRECO**on tarkkailijan asemassa helpottaa Euroopan neuvoston kanssa tehtävää työtä oikeusvaltion vahvistamiseksi, korruption torjuntaan tähtäävien valmiuksien kehittämiseksi ja normien täytäntöön panemiseksi, esimerkiksi väärinkäytösten paljastajien suojelun osalta. EU jatkaa GRECO:n kanssa tekemäänsä tiivistä yhteistyötä, joka koskee korruption torjunnan vahvistamiseen tähtäävien valmiuksien kehittämistä ja normien täytäntöönpanoa.
33. Euroopan neuvoston tekemä työ on jo auttanut parantamaan EU:ssa **rikosoikeudellisia** vastatoimia, joiden tavoitteena on ehkäistä terrorismiin ja väkivaltaisiin ääriliikkeisiin johtavaa radikalisoitumista, ja edistänyt terroritekojen suorittajien sosiaalista kuntoutusta ja yhteiskuntaan sopeuttamista.
34. **Kyberrikollisuuden torjunnan** alalla EU jatkaa yhteistyötä kyberrikollisuutta koskevan Budapestin yleissopimuksen ja sen lisäpöytäkirjojen puitteissa. Se varmistaa myös, että neuvoteltavana oleva toinen lisäpöytäkirja ja EU:n toimet, joilla parannetaan rajatylittävää pääsyä sähköiseen todistusaineistoon, ovat keskenään johdonmukaisia, ja edistää Budapestin yleissopimusta puitteina kansainväliselle yhteistyölle ja valmiuksien kehittämiseksi.

35. EU:n sitoumus oikeusvaltion edistämiseen ulottuu **ehdokasmaih**in ja **mahdollisiin ehdokasmaih**in sekä **EU:n naapurialueelle**, joissa EU jatkaa Euroopan neuvoston kanssa tekemäänsä yhteistyötä tukeakseen maita näiden toteuttaessa keskeisiä uudistuksia ja tarjotessa koulutusta, joka liittyy oikeusalaan, korruption torjuntaan, ihmisoikeuksien edistämiseen sekä vapaiden ja riippumattomien tiedotusvälineiden ja kansalaisyhteiskunnan rooliin, ja seuratakseen – ehdokasmaiden ja mahdollisten ehdokasmaiden osalta – näillä aloilla saavutettua edistymistä, tarvittaessa liittymisprosessiin sovellettavan tehostetun lähestymistavan mukaisesti.
